

підприємства складається акт, який разом із неотриманою повісткою надсилається на адресу суду [3].

Постановою Кабінету Міністрів України від 25 січня 2006 р. № 52 затверджений Порядок визначення друкованого засобу масової інформації, у якому розмішуються оголошення про виклик до суду відповідача, третіх осіб, свідків, місце фактичного проживання (перебування) яких невідоме. Оголошення про виклик до суду публікується в установлені законодавством строки у друкованому засобі масової інформації загальнодержавної сфери поширення та в друкованому засобі масової інформації місцевої сфери поширення за останнім відомим місцем проживання (перебування) на території України відповідача, третіх осіб, свідків.

Таким чином, залежно від процесуального статусу зацікавленої особи, а також обов'язковості її присутності при здійсненні процесуальних дій передбачено 2 форми повідомлення: судова повістка про виклик і судова повістка-повідомлення, які надсилаються в випадках, передбачених ЦПК. Судові виклики та повідомлення повинні бути надіслані з таким розрахунком, щоб особа, яка викликається, мала після їх вручення достатньо часу для явки до суду і підготовки до участі в судовому розгляді справи.

Список використаних джерел:

1. Проблеми цивільного права та процесу // Матеріали науково-практичної конференції, присвяченій пам'яті професора О. А. Пушкіна (22 травня 2010 року). – Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2010. – 456 с.
2. Харитонов Є.О. Цивільний процес України. Навч. Посібник. – К.: Істина, 2012. – 472 с.
3. Цивільний процес України: Підручник / За ред. Ю.С. Червоного. – К.: Істина, 2007. – Глава 10, глава 13 у співавторстві з Г.Я. Трипутьським. – С. 190-192, 215-218.
4. Червоний Ю.С. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України Київ; Одеса: Юрінком Інтер, 2008. – 656 с.

Косьмій Л.Р.

викладач,

*Івано-Франківський університет права
імені Короля Данила Галицького*

ДОГОВІРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКЛАДЕННЯ УГОДИ В МАЙБУТНЬОМУ

Сучасне законодавство України регулює різні сфери діяльності людини, навіть ті, які будуть розвиватися в майбутньому. Наприклад, для врегулювання відносин і створення гарантій для здійснення майбутньої угоди можна укласти попередній договір або протокол про наміри.

Поняття попереднього договору вперше було законодавчо закріплене в Україні лише у 2003 році, одночасно з прийняттям чинних Цивільного та Господарського кодексів. Цивільно-правова концепція радянських часів не знала

розмежування договорів на основні та попередні, тому й Цивільний кодекс Української РСР 1963 року не містив жодного посилання на такий вид договору, як попередній договір. Натомість, набуття Україною незалежності стало вагомим поштовхом для стрімкого розвитку цивільних та господарських правовідносин, що, у свою чергу, й обумовило появу інституту попереднього договору [1].

Так, згідно ст. 635 Цивільного кодексу України, попереднім є договір, сторони якого зобов'язуються протягом певного строку (у певний термін) укласти договір в майбутньому (основний договір) на умовах, встановлених попереднім договором [2, ст. 635].

У попередньому договорі має міститись строк укладення основного договору та умови, що дозволяють визначити предмет, а також інші істотні умови основного договору. Однак, якщо такі умови не встановлені попереднім договором, вони погоджуються у порядку, встановленому сторонами у попередньому договорі, якщо такий порядок не встановлений актами цивільного законодавства. Відповідно до Господарського кодексу України попередній договір повинен містити умови, що дозволяють визначити предмет, а також інші істотні умови основного договору [3, ст. 182].

Таким чином, попередній договір за Цивільним кодексом України може бути визнано чинним навіть якщо в ньому відсутні вказівки з приводу предмета, ціни та інших істотних умов, навколо яких ґрунтується основний договір. Але в цьому випадку ставиться під сумнів саме значення такого попереднього договору, який може не пов'язувати сторони жодними чіткими умовами щодо укладення майбутнього договору.

Відсутність або незрозумілість у попередньому договорі певних договірних умов (наприклад ціни) тягнуть за собою ті ж наслідки, що і відсутність або незрозумілість таких умов в основному договорі, тобто недійсність або неукладеність.

Отже, попередній договір має містити усі без винятку істотні умови, а не встановлювати порядок їх узгодження у договорі. У іншому випадку попередній договір є позбавленим будь-якого сенсу і має підстави для ототожнення його з протоколом про наміри.

Що стосується форми укладення попереднього договору, то норма частини 1 статті 635 Цивільного кодексу України закріплює положення про те, що попередній договір укладається у формі, встановленій для основного договору, а якщо форма основного договору не встановлена, – у письмовій формі. У випадку, коли попередній договір укладається між суб'єктами господарювання, для нього письмова форма є обов'язковою, оскільки всі господарські умови договору укладаються письмово. Таке саме правило поширюється і на вимогу про нотаріальне посвідчення деяких видів договорів: якщо чинним законодавством передбачений обов'язок сторін щодо нотаріального посвідчення основного договору (наприклад, договір довічного утримання), то й попередній договір так само має бути обов'язково нотаріально посвідченим. Порушення зазначених вимог тягне загальні наслідки, передбачені статтями 218, 220 ЦК України, а саме, ризик визнання попереднього договору недійсним.

Отже, при укладенні будь-якого попереднього договору сторонам необхідно в першу чергу погодити істотні умови цього договору, щоб у майбутньому уникнути ризику визнання такого правочину неукладеним.

Протокол про наміри, про який йдеться у частині 4 ст. 635 Цивільного кодексу України, по своїй суті близький до попереднього договору. Однак між ними є ряд особливостей. В першу чергу договір про наміри не фіксує жорстко, а лише формулює волю сторін підписати у майбутньому певний договір, співпрацювати, спільно займатися будь-якою діяльністю. Найчастіше у ньому не вказуються часові рамки. Тому, через відсутність чітких визначень, даний документ має, швидше, силу психологічну, ніж юридичну.

По-друге, на відміну від попереднього договору, протокол про наміри не накладає жодних зобов'язань на сторони. У ньому лише вказується, що в майбутньому (як правило, невизначеному або розтягнутому на кілька років) учасники розглянуть різні аспекти співпраці: від цінових умов, специфікації конкретних товарів і послуг, від термінів до санкцій і юрисдикції. Однак самі ці деталі угоди про наміри укласти договір (наприклад, купівлі-продажу, оренди, передачі прав та інші) не описує [4].

Як свідчить практика, найчастіше договір або протокол про наміри складається для того, щоб підвести підсумок, оформити звітність щодо різних зустрічей і переговорів. У ньому в більш-менш офіційній формі фіксується воля сторін продовжити і розвивати відносини в майбутньому. Нерідко такі документи підписують різні організації та установи: від урядових і дипломатичних до благодійних та творчих.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що інститут попереднього договору, який виступає формою забезпечення укладення майбутнього договору, є все ж таки відносно новим у цивільній та господарській галузях українського законодавства. Саме цим обумовлені розбіжності, які виникають в процесі практичного застосування та судового захисту прав та інтересів осіб при укладенні попередніх договорів.

Список використаних джерел:

1. Попередній договір: теоретичні аспекти та практика застосування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://asemenyuk.com.ua>
2. Цивільний кодекс України: чинне законодавство із змінами та допов. на 12 червня 2013 року: (відповідає офіц. текстові) – К.: Алерта, 2013. – 326 с.
3. Господарський кодекс України. – С. : ФОП Соколик Б.В., 2010. – 164 с.
4. Угода про наміри: у чому суть документа? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://olympica.com.ua>